

Protokół nr 2
Zespołu Rady Naukowej
Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin, Państwowego Instytutu Badawczego
do prowadzenia czynności w przewodzie habilitacyjnym dr Franciszka Wielebskiego

Poniższy protokół stanowi podsumowanie recenzji oraz wynikające z nich wnioski.

Zespół w składzie:

- dr hab. inż. Grzegorz Żurek, profesor nzw. IHAR-PIB – przewodniczący (powołany decyzją Rady z dnia 20 marca 2014 na miejsce prof. dr hab. H.J. Czembora);
- dr hab. Maria Goška profesor nadzw. IHAR-PIB – członek;
- prof. dr hab. Gabriel Fordoński – członek,

stwierdza po analizie dokumentów iż:

1. Przedłożona dokumentacja przewodu habilitacyjnego jest kompletna i spełnia niezbędne wymagania.
2. Rozprawa habilitacyjna pt. „Nawożenie siarką jako istotny czynnik agrotechniczny kształtujący wielkość i jakość plonu rzepaku ozimego (*Brassica napus* L.)” stanowi cykl sześciu publikacji:
  1. **Wielebski F.** 2006a. Nawożenie różnych typów odmian rzepaku ozimego siarką w zróżnicowanych warunkach glebowych. Cz. I. Wpływ na plon i elementy struktury plonu nasion. *Rośliny Oleiste - Oilseed Crops XXVII*, 2: 265-282.
  2. **Wielebski F.** 2006b. Nawożenie różnych typów odmian rzepaku ozimego siarką w zróżnicowanych warunkach glebowych. Cz. II. Wpływ na jakość i skład chemiczny nasion. *Rośliny Oleiste - Oilseed Crops XXVII*, 2: 283- 298.
  3. **Wielebski F.** 2008. Efektywność nawożenia siarką różnych typów hodowlanych odmian rzepaku w świetle wyników wieloletnich doświadczeń polowych. *Rośliny Oleiste - Oilseed Crops XXIX*, 1: 91- 103.
  4. **Wielebski F.** 2011a. Wpływ nawożenia siarką w warunkach stosowania zróżnicowanych dawek azotu na plonowanie różnych typów odmian rzepaku ozimego. *Rośliny Oleiste - Oilseed Crops. XXXII*, 1: 61-78.
  5. **Wielebski F.** 2011b. Wpływ nawożenia siarką w warunkach stosowania zróżnicowanych dawek azotu na skład chemiczny nasion różnych typów odmian rzepaku ozimego. *Rośliny Oleiste - Oilseed Crops. XXXII*, 1: 79-95.
  6. **Wielebski F.** 2012. Reakcja rzepaku ozimego na nawożenie siarką w zależności od poziomu zaopatrzenia roślin w azot. *Rośliny Oleiste - Oilseed Crops XXXIII*, 2: 245-272.
3. Szczegółowe omówienie sylwetki Habilitanta, jego życiorysu oraz kariery zawodowej zostało zamieszczone w protokole nr 1 Zespołu.
4. Wyznaczeni przez Radę Naukową IHAR-PIB oraz Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów recenzenci: prof. dr hab. inż. Dorota Bobrecka-Jamro, dr hab. Marek Bury, prof. dr hab. Wojciech S. Budzyński oraz prof. dr hab. Marcin Kozak sporządzili recenzje zgodnie z wymogami i przekazali je w wymaganym terminie.

Podsumowanie przesłanych recenzji:

Prof. dr hab. inż. Dorota Bobrecka-Jamro (Uniwersytet Rzeszowski, Wydział Biologiczno – Rolniczy)

Oceniając dorobek naukowy dr inż. Franciszka Wielebskiego, Pani Recenzent stwierdza, że Kandydat prowadził badania, które mają znaczny wydźwięk praktyczny i powinny być nadal

kontynuowane i rozszerzane. Są to badania o charakterze wieloźródłowym, analitycznym, wymagające szerokich horyzontów interdyscyplinarnej wiedzy z zakresu roślin oleistych, a w szczególności rzepaku. Dorobek naukowy Habilitanta Pani Recenzent ocenia jako merytorycznie ważny i poprawny metodycznie, wyraźnie uprofilowany.

Przedstawiona do oceny rozprawa habilitacyjna dr inż. Franciszka Wielebskiego w ocenie Pani prof. Bobreckiej – Jamro jest pozycją ważną i cenną z naukowego i praktycznego punktu widzenia, gdyż w umiejętny sposób łączy zagadnienia o charakterze typowo agrotechnicznym z badaniami jakościowymi nasion i oleju przez co uwypuklony zostaje jej interdyscyplinarny charakter. Uzyskane w tej pracy wyniki wnoszą ponadto nowe, oryginalne wartości poznawcze i użyteczne z zakresu optymalizacji agrotechniki rzepaku ozimego uwzględniając potrzeby praktyki rolniczej. Bez wątplenia, praca habilitacyjna jest najwartościowszym fragmentem badań dr Franciszka Wielebskiego.

We wniosku końcowym prof. dr hab. inż. Dorota Bobrecka-Jamro stwierdziła iż: opublikowane prace badawcze Habilitanta nawiązują do aktualnych, ważnych naukowo jak i gospodarczo problemów dyscypliny agronomii, mają dużą wartość poznawczą i użyteczną chociaż ich ocena wg kryterium ilościowego (wg MNiSZW – 178 punktów) a zwłaszcza jakościowego (suma IF = 0) jest niska. Znaczna część wyników Habilitanta zasługiwała w ocenie Recenzenta na lepsze wydawnictwa. Szkoda że Habilitant tego nie wykorzystał. Habilitanta cechują umiejętności pracy w zespołach oraz duże zaangażowanie w badaniach, zwłaszcza ukierunkowane na ilość i jakość plonu roślin oleistych, z możliwością szerokiego wykorzystania ich w praktyce rolniczej.

Biorąc pod uwagę przedstawioną mobilność badawczą, osiągnięcia naukowe oraz aktywność na rzecz upowszechniania wiedzy dla praktyki rolniczej i hodowli roślin, Pani prof. Bobrecka – Jamro stwierdza, że na poziomie zadowalającym zostały spełnione wymagania Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z 2003 r (w tzw. starej procedurze) dotyczące uzyskania stopnia doktora habilitowanego z zakresu agronomii.

Dr hab. Marek Bury (Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie, Wydział Kształtowania Środowiska i Rolnictwa, Katedra Agronomii)

Dorobek naukowy dr inż. Franciszka Wielebskiego jest duży, obejmuje łącznie autorstwo lub współautorstwo 38 oryginalnych publikacji naukowych, poza publikacjami włączonymi jako rozprawa habilitacyjna. Siedem publikacji zostało opublikowanych przed uzyskaniem stopnia doktora nauk rolniczych, 3 publikacje zawierają wyniki pracy doktorskiej oraz 28 oryginalnych prac opublikowano po uzyskaniu stopnia doktora, poza publikacjami wyłączonymi jako rozprawa habilitacyjna. Dr inż. Franciszek Wielebski jest też autorem rozdziału w monografii i krótkiego rozdziału (3 strony) w podręczniku oraz współautorem 3 prac przeglądowych. Oceniając dorobek Habilitanta, dr hab. Marek Bury stwierdza iż biorąc pod uwagę fakt, że przed doktoratem opublikował 7 prac oryginalnych, a po uzyskaniu stopnia doktora – 31 (poza publikacjami wyłączonymi jako rozprawa habilitacyjna), można stwierdzić, że Jego dorobek naukowy został znacząco powiększony. Odzwierciedla to także parametryczna ocena dorobku naukowego dr Franciszka Wielebskiego: wg punktacji MNiSW z 2012, przed doktoratem uzyskał on 28 punktów, natomiast po doktoracie 130 punktów (bez publikacji wyłączonych jako rozprawa habilitacyjna). Były to publikacje w czasopismach nieposiadających współczynnika IF (*Impact Factor*). Należy jednak nadmienić, że prawie wszystkie opracowania obejmują wyniki kilkuletnich (2-3 letnich) polowych badań eksperymentalnych i dotyczą 27 letniego okresu badawczego Habilitanta.

Zbiór publikacji składający się na rozprawę habilitacyjną dr inż. Franciszka Wielebskiego pt. „Nawożenie siarką jako istotny czynnik agrotechniczny kształtujący wielkość i jakość plonu rzepaku ozimego (*Brassica napus* L.)”, opublikowano w 2013 roku. Praca zawiera 182 strony maszynopisu i składa się z sześciu rozdziałów oraz załączonych sześciu oryginalnych publikacji twórczych. We wszystkich załączonych pracach Habilitant jest jedynym autorem. Załączone publikacje stanowią cykl monotematyczny prac dotyczących wpływu nawożenia zróżnicowanymi dawkami siarki na wielkość i jakość plonu nasion różnych typów odmian rzepaku ozimego. Badania obejmowały także wpływ terminów (przed siewem oraz podczas wiosenno-letniej wegetacji rzepaku) i sposobów aplikacji (doglebowo i nalistnie) nawozów siarkowych. Wszystkie prace zostały opublikowane w czasopiśmie o zasięgu krajowym: *Rośliny Oleiste – Oilseed Crops*, które znajduje się w wykazie czasopism Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Recenzent uważa, że wybór tematu przedstawionych do oceny prac jest aktualny tak z poznawczego, jak i praktycznego punktu widzenia, trafnie wpisując się w nowoczesne trendy w nawożeniu roślin, zwłaszcza kapustowatych, których potrzeby

pokarmowe są duże. Zakres prowadzonych badań i sposób opracowania uzyskanych wyników wskazują, że Habilitant jest badaczem wnikliwym, zdolnym do tworzenia zarówno syntez jak i uogólnień.

W podsumowaniu, Pan dr hab. Marek Bury stwierdza iż przedłożone do recenzji materiały, w tym sześć prac składających się na rozprawę habilitacyjną, stanowią cykl spełniający wymogi stawiane rozprawom habilitacyjnym i pozytywnie opiniuje wniosek do Rady Naukowej Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin - PIB o dopuszczenie dra inż. Franciszka Wielebskiego do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Prof. dr hab. Wojciech S. Budzyński (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie)

Macierzysta jednostka Habilitanta - Pracownia Technologii Produkcji Roślin Oleistych IHAR jako pierwsza wykonywała badania agrotechniczne z nowymi polskimi odmianami. Pełniła niejako służebną rolę wobec hodowli przyspieszając drogę nowych kreacji hodowlanych do produkcji. Kandydat przez kilka lat pracował pod kierownictwem Pana Docenta Andrzeja Horodyskiego, człowieka o wielkiej wiedzy i takich umiejętnościach. Następnie Pan Franciszek Wielebski odbył długoterminowy (9 miesięczny) staż badawczy z zakresu doświadczalnictwa i wdrażania wyników do praktyki w Centrum Technicznym Roślin Oleistych i Konopii Przemysłowych (w skrócie - CETIOM) Francja oraz później (w roku 2000) staż naukowy w CETIOM i INRA z zakresu agrotechniki roślin oleistych, w tym genetycznie modyfikowanych. Wymagający Mistrz – Kierownik Pracowni oraz staż w dobrym ośrodku zagranicznym uczyniły z Kandydata dobrego doświadczalnika rolniczego. Profil dorobku publikacyjnego dr Franciszka Wielebskiego jest jednoznacznie zarysowany: rzepak – porównanie wartości gospodarczej nowych typów odmian – bezerukowych, podwójnie uszlachetnionych, mieszańcowych złożonych, mieszańcowych zrestorowanych – wyhodowanych w IHAR; ocena reakcji tych form hodowlanych na czynniki technologiczne; szybkie upowszechnienie wyników w produkcji. Aż 90% publikacji dotyczy rzepaku ozimego, tylko kilka – lnu oleistego, maku lekarskiego lub ogólnej problematyki oleistych.

Rozprawa habilitacyjna składa się z 6 prac monoautorskich z lat 2006 – 2012. Są to najlepsze prace z dorobku Kandydata obejmujące wyniki z ponad 20 letnich badań ścisłych, w których skwantyfikowano plonotwórcze działanie siarki na różnych typach odmian rzepaku uprawianego w różnych warunkach siedliska, w zależności od poziomu aplikowanych dawek azotu. Wpływ ten przedstawiono w wolumenie plonu nasion i tłuszczu oraz w różnicowaniu wartości jakościowych cech nasion, wyrażających się zawartością białka ogółem, surowego

tłuszczu, profilem kwasów tłuszczowych oraz zawartością i składem glukozydów. Praca – zarówno w kontekście zakresu badań, jak i naukowego znaczenia wyników jest znaczącym osiągnięciem naukowym. Kandydat potwierdził związki przyczynowo – skutkowe siarki i azotu jako składników nawozowych z plonem i jakością nasion rzepaku.

Pozostały dorobek naukowy skwantyfikowano następująco: przed doktoratem – 9 oryginalnych prac twórczych w ówczesnych Zeszytach Problemowych IHAR, Roślinach Oleistych (później Rośliny Oleiste - Oilseed Crops), Postępach Nauk Rolniczych i Rocznikach AR w Poznaniu; po uzyskaniu pierwszego stopnia naukowego – 27 oryginalnych prac twórczych, 2 artykuły przeglądowe + 1 rozdział w książce + 1 rozdz. w monografii Syngenta; 46 opracowań – materiałów konferencyjnych (w tym kilka w języku obcym) dokumentujących udział w konferencjach, 1 referat w CETIOM INRA oraz 12 innych zamawianych, wygłoszonych na cyklicznej konferencji rzepakowej IHAR oraz Poznańskim Seminarium Naukowym, 14 artykułów popularnych. Strategia publikowania po doktoracie (1997-2013) nie była najlepsza, choć nacechowana lojalnością i patriotyzmem wobec własnej firmy – wszystkie prace twórcze Habilitant zamieścił w wydawnictwie IHAR Rośliny Oleiste – Oilseed Crops. Brak dywersyfikacji wydawniczej swoich prac opłacił jednak niskim poziomem wartości wskaźników naukometrycznych. Nie stanowią one głównego kryterium oceny dorobku, ale w środowisku naukowym poprawiają wizerunek, gdyż świadczą o poddaniu wyników własnych badań ocenie (dyskusji) międzynarodowej, a nie tylko lokalnej. Recenzent nie ma jednak wątpliwości, co do określenia tego dorobku jako znaczący. Przeważają w nim prace o wpływie siarki na zimowanie, plonowanie i jakość oleju oraz interakcji tego czynnika z innymi elementami agrotechniki. Wiele prac poświęcono technologii uprawy mieszańców złożonych, udziału zapylacza w łanie, przeżywalności roślin zapylacza w zależności od gęstości i terminu siewu, poziomu nawożenia azotem, etc. W zasadzie wszystkie główne zalecenia dotyczące uprawy tych form hodowlanych płynęły z badań Wielebskiego i Wójtowicza, innych bowiem badań i opracowań nie było. Dołączywszy do tego efektywność Habilitanta w szkoleniu służb agrotechnicznych zakładów tłuszczowych, ośrodków doradztwa rolniczego i firm fitofarmaceutycznych oraz opracowanie szeregu publikacji upowszechnieniowych i instrukcji wdrożeniowych bezpośrednio dla producentów – powstaje bardzo pozytywny obraz Jego zaangażowania zawodowego. Recenzent, prof. dr hab. Wojciech S. Budzyński zwraca również uwagę na dość dużą aktywność dr Franciszka Wielebskiego na konferencjach naukowych oraz naukowo-technicznych, co wyraża się dużą liczbą materiałów konferencyjnych (w tym także zagranicznych) i referatów tematycznych.

W podsumowaniu swojej oceny prof. dr hab. Wojciech S. Budzyński stwierdza, że praca habilitacyjna dr Franciszka Wielebskiego jest dziełem o dużym znaczeniu poznawczym i aplikacyjnym stanowiącym znaczny wkład Autora w rozwój agronomii, w tym szczególnie w technologii produkcji roślin oleistych mających bardzo duże znaczenie gospodarcze. Pozostały dorobek naukowy, upowszechnieniowy i wdrożeniowy jest bardzo uprofilowany na technologiczne zagadnienia wykorzystania potencjału plonotwórczego roślin oleistych do różnych celów użytkowych, dając możliwość szerokiej aplikacji wyników w praktyce rolniczej bądź możliwości ich wykorzystania w doradztwie technologicznym. Recenzent ocenia ten dorobek – pomimo niskich wyróżników naukometrycznych – jako duży i wartościowy. Na zakończenie prof. dr hab. Wojciech S. Budzyński wnioskuje o dopuszczenie Pana dr Franciszka Wielebskiego do kolokwium habilitacyjnego.

Prof. dr hab. Marcin Kozak (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Katedra Szczegółowej Uprawy Roślin)

Przedstawione przez dr. inż. Franciszka Wielebskiego osiągnięcie naukowe obejmuje monotematyczny cykl publikacji zatytułowany „Nawożenie siarką jako istotny czynnik agrotechniczny kształtujący wielkość i jakość plonu rzepaku ozimego *Brassica napus* L.”. Na osiągnięcie to składa się 6 oryginalnych prac twórczych, opublikowanych w latach 2006 - 2012 w czasopiśmie *Rośliny Oleiste - Oilseed Crops*, których prac dr inż. Franciszek Wielebski jest jedynym autorem. Wszystkie dotyczą problematyki z zakresu optymalizacji nawożenia siarką rzepaku ozimego i są ze sobą ściśle powiązane. Wieloaspektowa ocena nawożenia siarką jako istotnego czynnika agrotechnicznego kształtującego ilość i jakość plonu rzepaku ozimego *Brassica napus* L. przeprowadzona przez dr. inż. Franciszka Wielebskiego jest w pełni uzasadniona zarówno ze względów naukowych jak i praktycznych. Podsumowując ten fragment swojej recenzji, prof. dr hab. Marcin Kozak stwierdza, że prace zawarte w monotematycznym cyklu publikacji spełniają jako osiągnięcie naukowe kryteria formalne oraz merytoryczne i mogą stanowić podstawę do ubiegania się przez dr. inż. Franciszka Wielebskiego o stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie agronomia.

W dalszej części recenzji, prof. dr hab. Marcin Kozak stwierdza iż Habilitant jest autorem lub współautorem łącznie 44 oryginalnych prac twórczych, z których 6 zostało wyodrębnionych w postaci monotematycznego osiągnięcia naukowego. Ponadto dr inż. Franciszek Wielebski jest autorem lub współautorem 3 prac o charakterze przeglądowym, poświęconych doskonaleniu agrotechniki rzepaku ozimego oraz rozdziału w podręczniku pt.: „Zbilansowane

nawożenie rzepaku. Aktualne problemy", wydane w 2000 roku pod redakcją Witolda Grzebisza. Prace badawcze i doniesienia opublikowane w wydawnictwach kongresowych i konferencyjnych obejmują łącznie 46 pozycji. Na dorobek Kandydata składa się również 11 wykładów i referatów wygłoszonych na międzynarodowych i krajowych konferencjach i seminariach. Dr inż. Franciszek Wielebski, w trakcie swojej pracy zawodowej, odbył dwa długoterminowe, zagraniczne staże naukowe we Francji, których celem było poznanie nowych metod badawczych przydatnych do doskonalenia hodowli i agrotechniki roślin oleistych. Ponadto Kandydat aktywnie współpracuje z Instytutem Genetyki Roślin - PAN w Poznaniu w zakresie wpływu stanu odżywienia roślin siarką na występowanie różnych patogenów na rzepaku. Rezultatem tej współpracy jest opracowanie pt.: „Choroby, szkodniki i niedobory składników pokarmowych w uprawie rzepaku”, wydane w 2005 roku przez IGR - PAN w Poznaniu.

Habilitant wykazał się również aktywnością w pozyskiwaniu środków na badania. Brał udział w realizacji 5 grantów i projektów badawczych. Pod kierunkiem Habilitanta, została zrealizowana praca magisterska pt.: „Wpływ wiosennego nawożenia siarką na plon i strukturę plonu mieszańców rzepaku ozimego” obroniona przez studenta Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu w marcu 2005 roku. Na podkreślenie zasługuje również aktywny udział dr. Franciszka Wielebskiego w pracach Polskiego Towarzystwa Agronomicznego (oddział w Poznaniu) jako przewodniczącego Komisji Rewizyjnej oraz wykonywanie licznych recenzji publikacji naukowych z zakresu problematyki roślin oleistych.

Podsumowując, prof. dr hab. Marcin Kozak stwierdza iż dorobek naukowy dr. inż. Franciszka Wielebskiego jest tematycznie spójny i obejmuje problematykę doskonalenia agrotechniki różnych form rzepaku ozimego, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu siarki jako czynnika nawozowego na wielkość i jakość plonów nasion. Habilitant prawidłowo posługuje się nowoczesnymi metodami badawczymi, jest aktywny w pozyskiwaniu środków finansowych na badania oraz wdraża nowe technologie uprawy rzepaku ozimego do szeroko rozumianej praktyki rolniczej. Jednocześnie w zakresie punktowanych parametrów oceny naukowej MNiSW spełnia w minimalnym stopniu wymagania dotyczące ubiegania się o stopień doktora habilitowanego. Recenzent stwierdza, że osiągnięcia naukowe i dorobek naukowy dr. inż. Franciszka Wielebskiego spełniają minimalne wymagania ustawowe niezbędne dla uzyskania stopnia doktora habilitowanego i na tej podstawie wnioskuje do Wysokiej Rady Naukowej Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin - PIB w Radzikowie o nadanie dalszego biegu w postępowaniu habilitacyjnym.

Wnioski z prac Zespołu:

Na podstawie scharakteryzowanych powyżej recenzji sporządzonych przez czterech pracowników naukowych, Zespół stwierdza, iż wszelkie wymagania formalne i merytoryczne zostały spełnione i są zgodne z wymaganiami przy ubieganiu się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego, określonymi w art. 16 ustawy z dnia 14 marca 2003r., o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z. 2003., nr 65, poz.595, Dz. U. z. 2005r., nr 164 poz. 1365, Dz. U. z 2011r. nr 84, poz. 455).
Zespół wnioskuję zatem do Rady Naukowej IHAR-PIB o dopuszczenie dr. inż. Franciszka Wielebskiego do kolokwium habilitacyjnego.

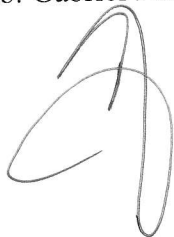
Dr hab. Grzegorz Żurek, prof. nzw. IHAR-PIB

Dr hab. Maria Goška profesor nzw. IHAR-PIB

Prof. dr hab. Gabriel Fordoński

Radzików, dnia 8 lipca 2014 r.